

Nominirane pesniške zbirke za Veronikino nagrado 2018

Utemeljitev strokovne žirije, v njej so dr. Igor Divjak, literarni kritik in prevajalec, predsednik, Mojca Pišek, novinarka in kritičarka in Ivo Stropnik, pesnik, za pesniške zbirke, ki so nominirane za 22. Veronikino nagrado za najboljšo pesniško zbirko leta v Sloveniji. Žirija je vrednotila zbirke, ki so izšle v času od junija 2017 do vključno maja 2018.

Andrej Hočevar: Seznam (Mladinska knjiga, zbirka Nova slovenska knjiga, 2017)

Seznam je najbolj raznolika izmed dosedanjih Hočevarjevih, v čemer se odraža tudi dejstvo, da je avtor z njo skušal najti izhod iz ustvarjalne krize, skozi dvom o lastni ustvarjalni moči najti tisti izraz, ki je najbolj zavezujoč. Prvi del, ki nosi enak naslov kot celotna zbirka, je pretežno pripoveden in najbolj neposreden, v njem so tematizirani prizori iz Hočevarjevega družinskega življenja in pretresljiva izkušnja bratove smrti, vendar avtor golo izpovednost preseže, saj v zavedanju, da bi podobne izkušnje lahko imel tudi kdorkoli drug, problematizira istovetnost sebe in lirskega subjekta. V drugem delu z naslovom *Lisičke*, ki ga sestavljajo pesmi v prozi, pripovedovalec postane še bolj izmuzljiv in nezanesljiv in zdi se, da je osrednja tema tega dela zalezovanje resničnosti mnogoterega jaza. Tretji del *Ki ko ker da če* pa se od prvih dveh loči po neobremenjeni jezikovni igrivosti in eksperimentalnosti. Tu kitice niso več strukturno povezane, razpirajo se zaumnim jezikovnim plastem in lahko jih beremo tudi kot ludistične aforizme ali modrostne izreke. *Seznam* je zbirka, ki skuša najti smisel na robovih, kjer se ta najbolj izgublja.

Aleš Mustar: Srednja leta (Center za slovensko književnost, Ljubljana, 2017, Aleph : 183)

»Veter mi mrši lase / zaidem v liričnost, / počutim se / kot v kadru oddaje o književnosti« (*Ob Ljubljani*) so verzi Aleša Mustarja, ki povzemajo njegov svojevrsten pesniški slog. V domiselno poimenovanih razdelkih – *Tu, Tam, Nikjer* – bralca odpelje na potovanje iz domačega okolja do tujine (potovanja, rezidenčna bivanja) in ne nazadnje v abstraktnost (pesmi za umrle prijatelje, premišljevanje o minljivosti ipd.). Mustarjeva poezija je lirična, vendar ne v tradicionalnem pomenu, ampak velikokrat ironična, z elementi črnega humorja. Avtor kot protipol idiličnim opisom narave, domačih in tujih mest ter družinskega življenja postavi kruto realnost sodobnega neoliberalističnega sveta, do katerega je izrazito kritičen. Zbirka predstavlja umetniški presežek oz. pomemben prispevek k novejši slovenski poeziji s senzibilno obravnavo aktualnih družbenih tem in univerzalnih bivanjskih vprašanj, ki ne zasenčijo pesniškosti in ravno s pravšnjo mero ironije artikulirajo izviren avtorski glas. Dober primer je pesem *Rekvjem za Ajlana Kurdija* – petletnega sirskega dečka, ki je leta 2015 utonil med prečkanjem Sredozemlja: »Sam samcat si za vedno zaspal / na obali Egejskega morja, / v katerem se vsako leto okopa / preveč evropskih turistov, / ki ob vrnitvi domov / pred vsiljivci / za seboj vsakič dvakrat zaklenejo vrata.« Mustar s sporočilnostjo in umetniško vrednostjo svoje izvirne avtopoetike s to zbirko izkazuje enkratni glas v slovenski poeziji.

Ana Pepelnik: Tehno (LUD Šerpa, Ljubljana, 2017)

Z zbirko *Tehno* je Ana Pepelnik naredila pogumen korak k izpovednemu pesništvu, ki ga dopolnjuje s fantazijskimi vložki, blodnjami, ki se raztreščijo ob trku s praznino in ničem ter družbeno angažiranostjo. Njeno brezkompromisen spopad z izkušnjo poporodne depresije izraža vero v pisanje, ki ima terapevtsko moč in njeno vrtanje po temnih globinah duševnosti nekoliko spominja na pisavo ameriških eksperimentalnih pesnic. Toda vse skupaj je prilagojeno našemu prostoru. Pogum te zbirke je v tem, da izreka resnice, ki niso širše družbeno sprejemljive in bi jih tradicionalna poezija pometla pod preprogo. Te pesmi imajo širšo veljavo od navadnih dnevniških zapisov tudi zato, ker jih poganja vednost, da tudi mnogi bralci v današnjem času lahko najdejo dovolj razlogov za brezup, tako eksistencialnih kot existenčnih. Luč, ki vodi iz teme, je lahko le ljubezen in v mnogih verzih je čutiti ljubezen do svojih najbližjih. Toda avtorica ne pristaja na zapiranje v družinski krog in zadovoljitev z intimno srečo – pesem mora biti glasnejša tudi od širših problemov današnjega časa: »Jaz sem vedno

ZA. Jaz sem proti / vsem kretenom ki iz moje dežele / delajo slabo deželo. Meni gre na / kurac bodeča žica teh kretenov / ki vsak dan ubije najmanj enega / jelena.«

Zoran Pevec: *Kako postati nihče* (LUD Šerpa, Ljubljana, 2018)

Zoran Pevec v tematsko-motivno raznoliki pesniški zbirki (po)sega v kanon svetovne književnosti, mitologijo (zlasti grško – Perzefona, Medeja), popkulturo in urbano okolje. Upesnjuje problematiko sodobnega človeka, ki ga spremenjena realnost »znorelega sveta«, v katerem Zemlja ni več središče univerzuma, postavlja na trdna tla – pesniškega zemljana (avtorja) pa v videnjsko (re)interpretacijo kopernikovsko-darwinovsko-freudovskega nazora. Da bi človek to presešel, išče načine, kako postati nekaj več, ampak ravno s tem postaja (še) manj, kot v resnici je. Podnaslov zbirke – »*melete thanatou*« – je pomenljiv, saj povzema sokratovsko »vajo za smrt«, ki je avtor ne dojema kot nekaj sentimentalnega in patetičnega, ampak na različne načine izraža do nje sarkastičen odnos. Več pesmi v zbirki je »opremljenih« z verzi ali citati znanih književnikov (Kafka, Murakami), glasbenikov, filozofov idr., ki so pomensko neločljivi del besedila. Intertekstualnost se s citati in parafrazami pojavlja tudi v samih pesmih. Nemalokrat se pojavijo opombe, ki izkazujejo avtorjevo intelektualno držo in odlično poznavanje literature in filozofije ter vzpostavljajo dialog z zahtevnejšim bralcem poezije. Bogastvo Pevčevega pesniškega jezika je prav v njegovi mozaični raznolikosti. V duhu urbane poezije uporablja tudi slogovno zaznamovane besede (npr. scat; »Pesnik iz province / je morda pjeb iz Cjela«), pogosto pa se slovenščina prepleta z angleščino, oz. je močno prisoten vpliv sodobne ameriške poezije, ki jo Pevec z osebnim pečatom prenaša in preigrava v slovenski prostor: »Naši pesniki zalezujejo Ameriko / in ona zalezuje njih« (*Zalezovalci Amerike*). Skrbno in kompleksno dodelane pesmi nudijo literarni užitek in obenem intelektualno spodbudo, saj s svojo večplastnostjo oz. večpomenskostjo dosega najvišjo estetsko raven pesniških stvaritev.

Tone Škrjanec: *Dihaj* (Center za slovensko književnost, zbirka *Aleph*, 2017)

V svoji zadnji pesniški zbirki *Dihaj* je Tone Škrjanec izmojstril poetiko ležernega obstranca, ki piše o na videz nepomembnih vsakdanjih rečeh, ki se ne vklaplja v tradicionalno hrepenenjsko paradigmo slovenske poezije. Nič neposredno usodnega ni v njegovih čutnih sinestezijah ob doživetjih jutra, poldneva in večera, ki tvorijo ogrodje zbirke. Toda ta ležernost in brezusodnost sta varljivi, nista nekaj, kar pride samo od sebe skozi predajanje trenutku, ampak sta doseženi z močjo pesniške meditacije. Nikakor ju ne gre zamenjevati z brezbriznostjo. Če Škrjančeve pesmi beremo med vrsticami, lahko v njih zaznamo globok eksistencialni angažma in ranljivost ob zavedanju, da so v današnji družbi topli in pristni človeški odnosi vse bolj ogroženi. Če smo Škrjanca prej poznali predvsem po drobnih epifanijah, ki so se pesniku razkrivale ob nenavadnih banalnostih mestnega življenja, tokrat lahko v njegovih verzih začutimo tudi tesnobo in nelagodje. Samo on lahko družbeno kritiko izrazi preprosto in lakonično v nekaj besedah: »premalo prostora za življenje, premalo za lepoto«. In samo on lahko z nekaj psihedeličnimi besedami priključuje boljše, toplejše čase: »volna. in pliš. ne žica.«